

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN THU HÀ

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ
BỆNH GIUN ĐUÑA Ở BÊ, NGHÉ VÀ BIỆN
PHÁP PHÒNG TRỊ TẠI BA HUYỆN THUỘC
TỈNH THÁI NGUYÊN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

Thái Nguyên- 2015

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN THU HÀ

**NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ
BỆNH GIUN Đũa Ở BÊ, NGHÉ VÀ BIỆN
PHÁP PHÒNG TRỊ TẠI BA HUYỆN THUỘC
TỈNH THÁI NGUYÊN**

Chuyên ngành: Thú y
Mã số ngành: 60.64.01.01

LUẬN VĂN THẠC SĨ THÚ Y

**Người hướng dẫn khoa học: 1. TS. HOÀNG VĂN DŨNG
2. TS. NGUYỄN THỊ NGÂN**

Thái Nguyên - 2015

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan: Các kết quả nghiên cứu trong luận văn là của chúng tôi (học viên và người hướng dẫn khoa học). Các số liệu, kết quả trong luận văn này là trung thực và chưa từng được ai công bố, sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan các thông tin trích dẫn trong luận văn đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thu Hà

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin trân trọng cảm ơn sự giúp đỡ tận tình của:

- Thầy cô giáo hướng dẫn khoa học: 1. TS. Hoàng Văn Dũng
2. TS. Nguyễn Thị Ngân

Ban Giám hiệu trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, Khoa sau đại học, Khoa Chăn nuôi – Thú y, Các thầy, cô giáo đã tận tình giúp đỡ, tạo điều kiện để tôi học tập, tiếp thu kiến thức của chương trình học.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Trạm Thú y, nhân dân địa phương của các huyện Phú Lương, Phú Bình, Đông Hỷ (tỉnh Thái Nguyên) đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong quá trình thực hiện đề tài.

Được sự động viên, giúp đỡ của gia đình, bạn bè, tôi đã vượt qua mọi khó khăn trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và thực hiện đề tài.

Tôi xin được bày tỏ lòng biết ơn, cảm ơn chân thành tới những tập thể và cá nhân đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi hoàn thành chương trình học tập.

Thái Nguyên, tháng 8 năm 2015

Tác giả luận văn

Nguyễn Thu Hà

MỤC LỤC

	Trang
MỞ ĐẦU	1
1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI	1
2. MỤC TIÊU CỦA ĐỀ TÀI	3
3. Ý NGHĨA KHOA HỌC VÀ THỰC TIỄN CỦA ĐỀ TÀI	3
3.1. Ý nghĩa khoa học	3
3.2. Ý nghĩa thực tiễn	3
Chương 1 TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1.1. Đặc điểm sinh học của giun đũa ký sinh ở bê, nghé	4
1.1.2. Dịch tễ học của bệnh giun đũa bê, nghé	9
1.1.3. Đặc điểm bệnh lý và lâm sàng của bệnh giun đũa bê, nghé	11
1.1.4. Chẩn đoán bệnh giun đũa bê, nghé	14
1.1.5. Biện pháp phòng trị bệnh	15
1.2. TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU TRONG VÀ NGOÀI NƯỚC	17
1.2.1. Tình hình nghiên cứu trong nước	17
1.2.2. Tình hình nghiên cứu ở nước ngoài	19
Chương 2. NỘI DUNG, VẬT LIỆU VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	22
2.1. ĐỐI TƯỢNG VÀ VẬT LIỆU NGHIÊN CỨU	22
2.1.1. Đối tượng nghiên cứu:	22
2.1.2. Vật liệu nghiên cứu:	22
2.2. ĐỊA ĐIỂM VÀ THỜI GIAN NGHIÊN CỨU	22
2.2.1. Địa điểm nghiên cứu	22
2.2.2. Thời gian nghiên cứu:	23
2.3. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU	23
2.4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	24
2.4.1. Bố trí điều tra và nghiên cứu một số đặc điểm dịch tễ bệnh giun đũa bê, nghé ở 3 huyện của tỉnh Thái Nguyên.	24

2.4.2. Phương pháp nghiên cứu đặc điểm lâm sàng của bệnh giun đũa bê, nghé.....	27
2.4.3. Nghiên cứu đề xuất biện pháp phòng, trị bệnh giun đũa cho bê, nghé..	28
2.5. PHƯƠNG PHÁP XỬ LÝ SỐ LIỆU	29
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	30
3.1. NGHIÊN CỨU MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM DỊCH TỄ BỆNH GIUN ĐŨA BÊ, NGHÉ Ở 3 HUYỆN THUỘC TỈNH THÁI NGUYÊN.....	30
3.1.1. Nghiên cứu tình hình nhiễm giun đũa bê, nghé	30
3.1.2. Nghiên cứu sự phát triển của trứng giun đũa bê, nghé và sự tồn tại của trứng có sức gây bệnh ở ngoại cảnh.....	41
3.2. NGHIÊN CỨU BỆNH LÝ LÂM SÀNG CỦA BỆNH GIUN ĐŨA BÊ, NGHÉ.....	49
3.2.1. Những biểu hiện lâm sàng của bê, nghé bị bệnh giun đũa ở một số huyện thành của tỉnh Thái Nguyên	49
3.2.2. Bệnh tích đại thể ở cơ quan tiêu hoá bê, nghé do giun đũa gây ra.....	51
3.2.3. Sự thay đổi một số chỉ số máu của bê, nghé khỏe và bê, nghé bị bệnh giun đũa.....	52
3.2.4. So sánh công thức bạch cầu của bê, nghé bị bệnh giun đũa và bê, nghé khỏe mạnh.....	54
3.3. NGHIÊN CỨU ĐỀ XUẤT BIỆN PHÁP PHÒNG TRỊ BỆNH GIUN ĐŨA CHO BÊ, NGHÉ.....	57
3.3.1. Phương pháp ủ phân nhiệt sinh học để diệt trứng giun đũa bê, nghé.....	57
3.3.2. Phương pháp điều trị bệnh giun đũa cho bê, nghé.....	58
3.3.3. Một số chỉ tiêu sinh lý của bê, nghé trước và sau khi dùng thuốc.....	60
3.4. ĐỀ XUẤT QUY TRÌNH PHÒNG, TRỊ BỆNH GIUN ĐŨA BÊ, NGHÉ.....	61
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	64
TÀI LIỆU THAM KHẢO	66
PHỤ LỤC.....	73

DANH MỤC CÁC BẢNG

	Trang
Bảng 3.1. Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun đũa bê, nghé tại 3 huyện Phú Lương, Đồng Hỷ, Phú Bình.....	31
Bảng 3.2. Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun đũa bê, nghé theo mùa.....	34
Bảng 3.3. Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun đũa bê, nghé theo tuổi	37
Bảng 3.4. Tỷ lệ và cường độ nhiễm giun đũa ở bê và nghé.....	39
Bảng 3.5. Tình trạng ô nhiễm trứng giun đũa bê, nghé ở chuồng trại và khu vực xung quanh chuồng nuôi trâu, bò	41
Bảng 3.6. Tỷ lệ và cường độ nhiễm trứng giun đũa bê, nghé ở khu vực bãi chăn nuôi trâu, bò	43
Bảng 3.7. Sự phát triển của trứng giun đũa bê, nghé trong phân thành trứng có sức gây bệnh	46
Bảng 3.8. Khả năng tồn tại của trứng giun đũa bê, nghé có sức gây bệnh trong phân ở điều kiện tự nhiên	48
Bảng 3.9. Biểu hiện lâm sàng chủ yếu của bê, nghé bị bệnh giun đũa.....	50
Bảng 3.10. Sự thay đổi một số chỉ số máu của bê, nghé khỏe và bê, nghé bị bệnh giun đũa.....	52
Bảng 3.11. Sự thay đổi công thức bạch cầu của bê, nghé bị bệnh giun đũa và bê, nghé khỏe mạnh.....	55
Bảng 3.12. Kết quả theo dõi ủ phân và tác dụng diệt trứng giun đũa.....	57
Bảng 3.13. Hiệu lực thuốc điều trị bệnh giun đũa cho bê, nghé.....	59
Bảng 3.14. Một số chỉ tiêu sinh lý của bê, nghé trước và sau khi dùng thuốc	60

DANH MỤC CÁC HÌNH

	Trang
Hình 3.1. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun đũa bê, nghé ở các huyện	32
Hình 3.2. Biểu đồ cường độ nhiễm giun đũa bê, nghé ở các huyện	32
Hình 3.3. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun đũa bê, nghé theo mùa ở các huyện	34
Hình 3.4. Biểu đồ cường độ nhiễm giun đũa bê, nghé theo mùa.....	35
Hình 3.5. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun đũa bê, nghé theo lứa tuổi	38
Hình 3.6. Biểu đồ tỷ lệ nhiễm giun đũa ở bê và nghé.....	40
Hình 3.7. Biểu đồ tỷ lệ ô nhiễm trứng giun đũa bê, nghé ở nền chuồng và khu vực xung quanh chuồng.....	42
Hình 3.8. Biểu đồ tỷ lệ ô nhiễm trứng giun đũa bê, nghé ở khu vực bãi chăn thả	44
Hình 3.9. Biểu đồ sự thay đổi một số chỉ số máu của bê, nghé khỏe và bê, nghé bị bệnh giun đũa.....	53
Hình 3.10. Biểu đồ sự thay đổi công thức bạch cầu của bê, nghé khỏe và bê, nghé bị bệnh giun đũa	55

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

cs:	Cộng sự
g:	gam
Nxb:	Nhà xuất bản
PTNT:	Phát triển nông thôn
TN:	Thí nghiệm
TT:	Thẻ trọng

MỞ ĐẦU

1. TÍNH CẤP THIẾT CỦA ĐỀ TÀI

Chăn nuôi trâu, bò ở nước ta trước đây chủ yếu để cung cấp sức kéo cho nông nghiệp và lâm nghiệp. Những năm gần đây, ngành chăn nuôi của nước ta phát triển khá mạnh, theo hướng ứng dụng tiến bộ kỹ thuật, sản xuất sản phẩm hàng hóa tập trung. Chăn nuôi góp phần tích cực phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao thu nhập của người nông dân. Ngành chăn nuôi trâu bò cung cấp cho con người hai loại thực phẩm có giá trị cao và hoàn chỉnh về dinh dưỡng là thịt và sữa. Thịt trâu, bò được xếp vào loại thịt đỏ có giá trị dinh dưỡng cao, hàng năm thế giới tiêu thụ khoảng 40 - 50 triệu tấn thịt, giá 1kg thịt dao động từ 6- 7 USD/kg. Sữa bò được xếp vào loại thực phẩm cao cấp vì đây là loại thực phẩm hoàn chỉnh về dinh dưỡng và giúp tiêu hóa tốt. Trâu bò có khả năng chuyển hóa thức ăn rẻ tiền như cây cỏ, rơm rạ thành sản phẩm có chất lượng cao là thịt, sữa. Tuy nhiên, các bệnh xảy ra ở lứa tuổi bê, nghé đã gây ảnh hưởng rất lớn đến hiệu quả kinh tế trong công tác phát triển chăn nuôi trâu bò, trong đó phải kể đến bệnh giun đũa bê, nghé.

Bệnh giun đũa bê, nghé nói riêng và bệnh ký sinh trùng nói chung không gây thành ổ dịch lớn như các bệnh do vi khuẩn và virus, nhưng nó thường kéo dài âm ỉ, làm giảm năng suất chăn nuôi, ảnh hưởng đến khả năng sinh trưởng và phát triển của bê, nghé.

Bệnh giun đũa là bệnh khá phổ biến ở bê, nghé của nước ta. Bệnh thường phát vào vụ đông – xuân, ở bê, nghé dưới 3 tháng tuổi. Bê, nghé ở miền núi nhiễm giun đũa cao hơn trung du và đồng bằng.

Theo Nguyễn Thị Kim Lan và cs (1999) [12], Phan Dịch Lâm và cs (2005) [22], bệnh do giun *Neoscaris vitulorum* gây ra, chúng ký sinh trong ruột non của bê, nghé và gây ra các tác hại như: gây tổn thương ruột non, một số cơ quan